

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดกฏจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์

ดาบตำรวจปัญญา จันทรสุโข*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาลักษณะการกระทำผิดกฏจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยการกระทำผิดกฏจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการกระทำผิดกับลักษณะการกระทำผิดกฏจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่เคยกระทำผิดกฏจราจรและถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับ การมีหรือไม่มีใบอนุญาตขับขี่ จำนวนปีที่มีใบอนุญาตขับขี่ แหล่งที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร และปัจจัยด้านพฤติกรรมการขับขี่ ได้แก่ การไม่เห็นเจ้าพนักงานตำรวจจราจร เมาสຸรา ไม่เคารพกฎจราจร การไม่ชำนาญเส้นทาง ความรีบร้อน ไม่มีเจตนาหรือเพราะความไม่รู้ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฏจราจรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ในด้านปัจจัยด้านวิศวกรรม ได้แก่ ความไม่ชัดเจนของสัญญาณไฟจราจร และความไม่ชัดเจนของเครื่องหมายจราจร มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฏจราจรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การกระทำผิดกฏจราจรส่วนใหญ่เกิดจาก (1) ข้อจำกัดทางกายภาพของเส้นทางการจราจร (2) สัญญาณไฟ/ป้ายแสดงเครื่องหมายจราจรไม่มีความชัดเจน และสังเกตได้ยาก (3) ความเข้าใจผิดของผู้กระทำผิดกฏจราจร และ (4) ความรีบร้อนของผู้กระทำผิดกฏจราจร สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ (1) ควรมีการปรับปรุงสัญญาณไฟจราจรให้มีความชัดเจนในเรื่องระยะเวลาการให้สัญญาณให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของปริมาณรถในแต่ละด้าน พร้อมทั้งมีการติดตั้งป้ายเตือนให้ทราบว่าสัญญาณไฟจราจรข้างหน้าที่สามารถเห็นได้ง่าย และ (2) ให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมกระตุ้นจิตสำนึกในการขับขี่รถตามกฎหมายจราจรและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายจราจร

คำสำคัญ : การกระทำผิดกฏจราจร ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์

* นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The objectives of this research are to study (1) the patterns of traffic law, violations, (2) factors related to traffic law violations, and (3) the relationships between factors related to traffic law violation and the patterns of traffic law violations among motorcyclists in the area of responsibility of Phutthamonthon police station.

The results of this study show that personal factors including sex, education level, number of traffic law violations, driver license availability, number of years driver license held for, if they thought police officers were watching, traffic law knowledge and whether driving behaviors included being drunk, disrespect for traffic laws, unfamiliar routes, and unintentional violations, have insignificant relationships with law traffic violations at a =0.05 level. In contrast, traffic engineering including unclear traffic lights and unclear traffic signs have significant relationships with traffic law violations at a = 0.05 level.

Traffic law violations are mostly due to (1) the physical constraints of traffic routes, (2) unclear traffic signs (3) Mis-understanding by motorcyclists, and (4) hastiness.

Recommendations are (1) Traffic lights must be improved to make them clear and consistent with the number of vehicles on each side of the road and traffic signs must be improved to make them observable easily and (2) related public organizations should set up program activities to increase safe driving awareness and provide traffic law knowledge to people.

Keywords: Traffic law violations, Motorcyclists

บทนำ

อำเภอพุทธมณฑลเป็นอำเภอที่ตั้งขึ้นใหม่จัดตั้งขึ้นเป็นกิ่งอำเภอพุทธมณฑลเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2534 มีพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 76.329 ตารางกิโลเมตร ได้แยกมาจากอำเภอนครชัยศรีซึ่งได้แยกตำบลศาลายา ตำบลคลองโยง และตำบลมหาสวัสดิ์ ของอำเภอนครชัยศรีออกมาจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอพุทธมณฑล ซึ่งปัญหาการกระทำผิดกฎหมายจราจรของผู้ขับขี่รถเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับการขยายตัวของเมืองในทุกเมืองที่มีความเจริญ ปัญหาการทำความผิดกฎหมายจราจรเกิดขึ้นมาจากการที่มีจำนวนรถเพิ่มมากขึ้นก็มีการสร้างถนนที่ทำให้การขับขี่รถไม่สามารถขับขี่ได้ตามใจที่ผู้ขับขี่ต้องการมีโดยจัดสร้างถนนในลักษณะมีเกาะกลางถนนและมีจุดกลับรถและทางร่วมทางแยกที่ต้องติดตั้งสัญญาณไฟจราจรและเครื่องหมายจราจรทำให้การขับขี่รถต้องปฏิบัติตามรูปแบบของถนน จากข้อมูลสำนักงานขนส่งจังหวัดนครปฐมพบว่าในปี 2553 มีจำนวนยานยนต์ที่จดทะเบียนและชำระภาษีตามพระราชบัญญัติทั้งสิ้น 220,648 คัน จากสถิติการจดทะเบียนของยานยนต์พบว่าจำนวนรถจักรยานยนต์

มีการจดทะเบียนมากที่สุด 141,276 คัน รองลงมาคือรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล 50,662 คัน และรถที่จดทะเบียนน้อยที่สุดคือ รถยนต์สามล้อส่วนบุคคลและรถใช้ในการเกษตรกรรม มีเพียงอย่างละ 1 คัน (สำนักงานขนส่งจังหวัดนครปฐม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2553) จะเห็นได้ว่ารถจักรยานยนต์เป็นยานยนต์ที่มีการจดทะเบียนมากที่สุดเนื่องจากความจำเป็นของคนในยุคปัจจุบันที่ต้องใช้จักรยานยนต์ในการเดินทางทั้งคนรวยและคนจน ก็มีลักษณะการใช้รถจักรยานยนต์ที่ต่างกันการที่มีจำนวนรถจักรยานยนต์ที่เพิ่มมากขึ้นก็พบว่ามีการทำผิดกฎจราจรของรถจักรยานยนต์ ในจำนวนที่มากขึ้นและเกิดอุบัติเหตุเพิ่มขึ้นพร้อมกันไปด้วยในปี พ.ศ.2553 พบว่าได้เกิดอุบัติเหตุเกิดขึ้น จำนวน 462 ครั้ง มีผู้ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 306 ราย มีผู้เสียชีวิต จำนวน 14 ราย และรถที่เกิดอุบัติเหตุในจำนวนสูงสุดคือรถจักรยานยนต์มีจำนวนเท่ากับรถยนต์ ซึ่งรถจักรยานยนต์เกิดอุบัติเหตุจำนวน 275 ครั้ง เกิดบนถนนสายศาลาया-นครชัยศรี จำนวน 78 ครั้ง เกิดบนถนนสายศาลาया-บางภาษี จำนวน 90 ครั้ง เกิดบนถนนสายพุทธมณฑลสาย 4 จำนวน 32 ครั้ง (สถิติอุบัติเหตุจราจร ของสถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล เมื่อ 3 มกราคม 2554)

ดังนั้นในการวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาการกระทำผิดกฎจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่เกิดขึ้นบนถนนสายพุทธมณฑลสาย 4 , ถนนสายศาลาया-นครชัยศรี, ถนนสายศาลาया-บางภาษี ซึ่งเป็นพื้นที่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล ใช้กลุ่มประชากรที่สำเ็จโดยใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะขับขี่ ที่กระทำผิดกฎจราจรและใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑลที่มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำผิดกฎจราจร เป็นผู้ตัดสินพฤติกรรมการกระทำผิดกฎจราจรที่เกิดขึ้นเป็นความผิดเฉพาะหน้า จะดำเนินการตามกฎหมายจราจรคือการเปรียบเทียบปรับหรือว่ากล่าวตักเตือนตามดุลพินิจของเจ้าพนักงานตำรวจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดกฎจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะการกระทำผิดกฎจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการกระทำผิดกฎจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการกระทำผิดกับลักษณะการกระทำผิดกฎจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหาทางวิชาการ ได้มุ่งศึกษาถึงปัจจัยการกระทำผิดกฎจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ใน 3 ด้านคือ ลักษณะการกระทำผิดกฎจราจรและปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการกระทำผิดวิศวกรรมจราจร และปัจจัยด้านพฤติกรรมขับขี่

ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่ในการศึกษา เป็นการศึกษาข้อมูลจากผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่กระทำผิดกฎหมายจราจรและถูกเจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล จับกุมในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑลบนถนนพุทธมณฑลสาย 4 ถนนศาลายา-นครชัยศรี ถนนศาลายา-บางภาษี

ระยะเวลาในการวิจัยจากเดือนมิถุนายน 2554-กุมภาพันธ์ 2555

ระเบียบการวิจัย

การวิจัยหลักครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามและผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการอธิบายผลจากข้อมูลเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยใช้วิธีวิจัย 2 วิธี คือ

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมายจราจร และลักษณะการกระทำผิดกฎหมายจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

2. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey) เป็นการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) 90 ชุด ที่เก็บมาจากผู้กระทำผิดกฎหมายจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล ด้วยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายจราจร และลักษณะการกระทำผิดกฎหมายจราจร รวมถึงมีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ขับขี่ที่กระทำผิดกฎหมายจราจร จำนวน 10 คนเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้ ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา จำนวนครั้งการกระทำผิด การมีใบอนุญาตขับขี่ จำนวนปีที่ได้รับใบอนุญาตขับขี่ ช่องทางการได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการกระทำผิดกฎหมายจราจรใน 2 ประเด็นให้เลือกตอบคือ ด้านที่กระทำผิดกฎหมายจราจร และลักษณะการกระทำผิดกฎหมายจราจร

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการกระทำผิดกฎหมายจราจรใน 2 ประเด็นให้เลือกตอบคือ ด้านวิศวกรรมจราจร และด้านพฤติกรรมจราจร

เนื่องจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ผู้วิจัยและคณะได้ทำการแจกแบบสอบถามกับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่กระทำผิดกฎหมายจราจรและถูกจับกุมที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยจะทำการสอบถามอายุของตัวอย่างก่อนดำเนินการเก็บข้อมูลทุกครั้ง โดยจัดเก็บในเขตสถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างฟังอย่างชัดเจนพร้อมขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและรับคืนด้วยตนเอง ในส่วนของการรวบรวม

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่าง 10 ราย เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีคำถามที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดและสาเหตุการกระทำผิดกฏจราจรผลการสัมภาษณ์นำไปใช้เพื่อยืนยันข้อมูลจากการศึกษาเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะใช้โปรแกรม SPSS for Window Version 11.5 และ หาค่าสถิติที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายปัจจัยการกระทำผิดกฏจราจรและลักษณะการกระทำผิดกฏจราจร โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการกระทำผิดกฏจราจรกับลักษณะการกระทำผิดกฏจราจร โดยใช้ค่า Chi-Square test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ .05

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้จำแนกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 61.1 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี และ 31-40 ปีเท่ากัน ร้อยละ 26.7 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 27.8 เคยกระทำผิดกฏจราจรและถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับจำนวน 2 ครั้ง ร้อยละ 31.1 มีใบอนุญาตขับขี่มากกว่า 3 ปี ร้อยละ 51.1 มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจรจากการศึกษาการฝึกอบรม ร้อยละ 77.8

2. ปัจจัยการทำความผิดกฏจราจรพบว่า ปัจจัยด้านวิศวกรรมจราจรส่วนใหญ่เกิดจากความไม่ชัดเจนของสัญญาณไฟจราจรร้อยละ 67.8 และความไม่ชัดเจนของเครื่องหมายจราจร ร้อยละ 60.0

ปัจจัยด้านพฤติกรรมจราจรส่วนใหญ่เกิดจากความรีบร้อนร้อยละ 83.3 รองลงมา ได้แก่ ไม่เห็นเจ้าพนักงานตำรวจจราจรร้อยละ 71 ไม่มีเจตนาหรือเพราะความไม่รู้ร้อยละ 62.2 การไม่ชำนาญเส้นทางร้อยละ 56.7 ไม่เคารพกฏจราจรร้อยละ 48.9 และเมาสุราร้อยละ 42.2 ตามลำดับ

3. ลักษณะการกระทำผิดกฏจราจรพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขับรถผิดกฎหมายจราจรโดยฝ่าฝืนสัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจรร้อยละ 81.1 และขับรถผิดกฎหมายจราจรโดยขับรถผิดกฏจราจรร้อยละ 18.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขับรถผิดกฏจราจรโดยฝ่าฝืนสัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจรเรื่องขับรถย้อนศรร้อยละ 37.8 รองลงมา ได้แก่ เรื่องฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจรร้อยละ 22.2 เรื่องขับรถบนทางเท้าร้อยละ 12.1 เรื่องกลับรถในที่ห้ามกลับร้อยละ 6.7 และเรื่องฝ่าฝืนสัญญาณมือร้อยละ 2.2 ตามลำดับ สำหรับด้านขับรถผิดกฎหมายจราจรโดยขับรถในลักษณะประมาทหวาดเสียว ร้อยละ 8.9 รองลงมา ได้แก่ เรื่องไม่สวมหมวกนิรภัยร้อยละ 5.6 และเรื่องขับรถขณะเมาสุราร้อยละ 4.4

[illegible]

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า การไม่เคารพกฎจราจรมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎจราจรอย่างมีนัยสำคัญ ความไม่ชำนาญเส้นทางกับการกระทำผิดกฎจราจรพบว่า ความไม่ชำนาญเส้นทางมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎจราจรอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า ความไม่ชำนาญเส้นทางมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎจราจร ความร้อนกับการกระทำผิดกฎจราจรพบว่าความร้อนมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎจราจรอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า ความร้อนมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎจราจร ความไม่มีเจตนาหรือความไม่รู้กับการกระทำผิดกฎจราจรพบว่า ความไม่มีเจตนาหรือความไม่รู้มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎจราจรอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า ความไม่มีเจตนาหรือความไม่รู้ มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎจราจร

5. ผลสัมภาษณ์ผู้กระทำผิดกฎจราจร พบว่า

ผู้กระทำผิดกฎจราจรแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มความผิด ดังนี้ (1) ขับรถบนทางเท้า (2) ขับรถฝ่าไฟแดง (3) ขับรถฝ่าสัญญาณมือ และ (4) ขับรถย้อนศร โดยผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผู้กระทำผิดกฎจราจรโดยการขับรถบนทางเท้าให้ความเห็นว่า “ปัญหาที่ทำให้ต้องทำผิดเกิดจากความไม่สะดวก และเกรงจะได้รับอันตรายจากการกลับรถ” โดยให้ความเห็นเพิ่มเติมในทิศทางเดียวกันว่า ช่องทางสำหรับกลับรถ (U-Turn) อยู่ในทิศทางตรงข้ามจากจุดหมาย ในการเดินทาง ประกอบกับเมื่อกลับรถแล้วก็ต้องหาทางข้ามมาฝั่งเดิมเพื่อเดินทางไปถึงจุดหมาย ประกอบกับมีสภาพการจราจรหนาแน่นในขณะที่กระทำผิด ซึ่งทำให้อาจมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย จึงทำให้ผู้กระทำผิดได้ตัดสินใจขับรถย้อนศรเพื่อลดความเสี่ยงและต้องการความสะดวกในการเดินทาง

2. ผู้กระทำผิดกฎจราจรโดยการขับรถฝ่าไฟแดงส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ปัญหาเกิดจากการที่สัญญาณไฟจราจรมองเห็นได้ไม่ค่อยชัดเจน โดยกล่าวว่า “จุดติดสัญญาณไฟจราจรมองลำบาก และมีฝุ่นจับตามืด มองไม่ออก” รวมถึงป้ายแสดงสัญญาณไฟจราจรที่ไม่ชัดเจนเช่นกัน ซึ่งผู้กระทำผิดบางคนเห็นว่า “ป้ายติดอยู่ตรงไหนก็ไม่รู้ น่าจะทำให้มองเห็นได้ง่ายๆ หน่อย” นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับสัญญาณไฟจราจร ได้แก่ ผู้กระทำผิดกฎจราจรมีความเร่งรีบ และทำการเลี้ยวโดยไม่รอสัญญาณไฟ ผู้กระทำผิดกฎจราจรมีความรีบร้อนกลัวไปไม่ทันเข้าทำงาน มีภารกิจต้องไปรับบุตรที่โรงเรียน รวมถึงผู้กระทำผิดกฎจราจรบางคนเห็นว่า “ด้านฝั่งไฟเขียวโง่ ไม่มีรถ ผมจึงขับรถฝ่าไฟแดงออกไป”

3. ผู้กระทำผิดกฎจราจรโดยการขับรถฝ่าสัญญาณมือให้ความเห็นว่า ปัญหาเกิดจากความเข้าใจผิดของผู้กระทำผิดกฎจราจรที่มีต่อสัญญาณมือของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยกล่าวว่า “ผมนึกว่าตำรวจโบกมือให้ไปได้ จึงขับรถออกไป แต่โง่โดนจับก็ไม่ว่า”

4. ผู้กระทำผิดกฎจราจรโดยการขับรถย้อนศรให้ความเห็นว่า ปัญหาเกิดจากการที่สัญญาณป้ายแสดงเครื่องหมายจราจรไม่มีความชัดเจน จึงทำให้ผู้กระทำผิดกฎจราจรกระทำความผิดโดยไม่ตั้งใจ โดยผู้กระทำผิดกล่าวว่า “ไม่เห็นมีป้ายห้ามย้อนเลย แล้วผมย้อนแค่นี้เองให้ผมไปกลับรถโอ้โห

เป็นกิโลรถชนตายพอดีตั้งไกล” นอกจากนี้ผู้กระทำผิดยังยอมรับว่า เพราะต้องการความสะดวก และความรวดเร็วจึงทำให้ฝ่าฝืนกฎจราจรโดยการขับรถยนต์ ซึ่งก็มีลักษณะเช่นเดียวกับการกระทำผิดกฎจราจรโดยการขับรถยนต์บนทางเท้า แต่ในที่นี่จะเป็นการขับขี่รถจักรยานยนต์บนพื้นถนน

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้กระทำผิดกฎจราจรสรุปได้ว่า การกระทำผิดกฎจราจรส่วนใหญ่เกิดจาก (1) ข้อจำกัดทางกายภาพของเส้นทางการจราจร (2) สัญญาณไฟ/ป้ายแสดงเครื่องหมายจราจรไม่มีความชัดเจน และสังเกตได้ยาก และ (3) ความเข้าใจผิดของผู้กระทำผิดกฎ

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลแยกตามปัจจัยดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่เคยกระทำผิดกฎจราจรและถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับ การมีหรือไม่มีใบอนุญาตขับขี่ จำนวนปีที่มีใบอนุญาตขับขี่ แหล่งที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎจราจร การที่ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎจราจรเนื่องจากธรรมชาติของจิตสำนึกของบุคคล บุคคลมีจิตสำนึกที่รู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไรอยู่ มีความรู้สึกผิด ชอบชั่วดี และมีความละเอียดที่จะทำในสิ่งที่ไม่ดี มีจิตสำนึกที่บอกตัวเองอยู่ตลอดเวลาว่า อะไรดี ชั่ว ถูก หรือ ผิด และอะไรควรทำหรือไม่ควรทำและการกระทำผิดเป็นลักษณะการกระทำที่บุคคลทั่วไปเห็นว่าการกระทำผิดและถูกมองว่าเป็นคนที่มีนิสัยเอาจริงเอาจังเปรียบผู้อื่นจึงเป็นสิ่งที่น่าละอายมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีดี เกษมทรัพย์ (อ้างในคนไทยทุกคนต้องรู้กฎหมาย, 2555, ออนไลน์) ว่าบุคคลทั่วไปซึ่งผิดข้อได้ มนุษย์มีเหตุผลสามารถแยกความรู้สึกผิดชอบชั่วดีได้ ตามหลักการบางประการของความคิดสำนักกฎหมายธรรมนิยมหรือกฎหมายธรรมชาติ และจากสาเหตุการกระทำผิดกฎหมายจราจรจากสถิติของกรมทางหลวง (อ้างในสาเหตุของอุบัติเหตุในการจราจรทางบก, 2555, ออนไลน์) โดยหลักแล้วการที่บุคคลกระทำผิดที่เกิดขึ้นอาจมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย เช่น ร่างกายอ่อนเพลีย ง่วงนอน หรือหลับใน สุขภาพไม่ดี มีโรคประจำตัว โรคลมชัก ตาบอดสี ตาพร่า น้ำตาลในเลือดต่ำ มีความบกพร่องทางด้านจิตใจและอารมณ์ เช่น มีความกลัวตกใจ วิดกกังวล อารมณ์หงุดหงิด ฉุนเฉียว มีความตึงเครียดทางอารมณ์ ขาดความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ในการใช้ถนน เช่น ขาดความรู้เรื่องความเร็วกับรถ คาดคะเนความเร็ว หรือระยะทางไม่ถูกต้อง ไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องลักษณะของขั้วรถยนต์ที่ใช้ขับ ไม่รู้กฎจราจร เป็นต้น

2. ปัจจัยด้านวิศวกรรมจราจร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านวิศวกรรมจราจรพบว่า ความไม่ชัดเจนของสัญญาณไฟจราจร และความไม่ชัดเจนของเครื่องหมายจราจร กับผลวิจัยจากการสัมภาษณ์ที่ชี้ว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างกระทำผิดกฎจราจรในระดับสูงเกิดจากความไม่ชัดเจนของสัญญาณไฟจราจร และความ

ไม่ชัดเจนของเครื่องหมายจราจร มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎจราจรทั้งสองกรณีอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลวิจัยมีความสอดคล้องกับผลวิจัยจากการสัมภาษณ์ที่ชี้ว่า ในพื้นที่ที่ตนถูกจับนั้นสัญญาณไฟจราจร และป้ายแสดงเครื่องหมายจราจรไม่มีความชัดเจนบางครั้งไม่ได้ติดตั้งไว้ตามจุดที่ควรจะต้องติดตั้งไว้เพื่อให้ทราบก่อนที่ผู้ขับขี่จะขับรถเข้าไป และสังเกตได้ยากจึงทำให้เกิดการกระทำผิดได้ง่าย และเป็นไปตามผลการทดสอบสมมติฐานที่พบว่า ความไม่ชัดเจนของสัญญาณไฟจราจร และความไม่ชัดเจนของป้ายแสดงเครื่องหมายจราจรมีผลต่อการกระทำผิดกฎจราจร ซึ่งสอดคล้องกับที่จิตรบุญยะโหตระ (2536:42) ได้กล่าวว่า มาตรการทางวิศวกรรมจราจร เช่น สัญญาณไฟ (Traffic Signals) ป้ายจราจร (Signing) ผิวจราจรคือ สิ่งสำคัญที่ช่วยแก้ไขปัญหาลดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นได้พร้อมทั้งสอดคล้องกับที่จักรกริช ดิษยนันท์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการควบคุมการจราจรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พบว่าสำหรับปัญหาอุปสรรคในการใช้สัญญาณไฟไม่สอดคล้องกับปริมาณรถในแต่ละทางแยก ทำให้รถค้างค้ำบนผิวจราจรอย่างมากในเวลาที่การจราจรหนาแน่นในช่วงเช้าและเย็น นอกจากนี้การปล่อยรถแต่ละทางแยกไม่มีสัมพันธ์กัน ทำให้รถติดขัด ผู้ขับขี่ต้องอาศัยความรวดเร็วแรงดันเพื่อผ่านทางแยกเป็นสาเหตุทำให้ผู้ใช้รถใช้ถนน ผ่าฝืนกฎจราจรมากขึ้น และผลวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดณรงค์ ณ เชียงใหม่ (อ้างในพวงเพ็ญ อ่อนสีบุตร, 2551:9) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมจากสภาพของถนนจะทำให้ผู้ขับขี่ทำการฝ่าฝืนกฎจราจรโดยไม่ได้มีเจตนา เนื่องจากมองเห็นไม่ชัดเจน และตัดสินใจผิดพลาด ทั้งนี้ ผลวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า สัญญาณไฟจราจร และป้ายแสดงเครื่องหมายจราจรเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการกระทำผิดกฎจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ได้ในระดับสูง และอาจส่งผลต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ในอนาคต ดังนั้นการกระทำผิดจากความไม่ชัดเจนของสัญญาณไฟจราจร และการกระทำผิดจากความไม่ชัดเจนของเครื่องหมายจราจรมีผลต่อด้านที่กระทำผิดกฎจราจร ซึ่งทั้ง 2 ประเด็นเป็นเรื่องของการกระทำผิดที่เกิดจากความไม่ชัดเจนในด้านมาตรการทางวิศวกรรมจราจร ผลวิจัยเป็นไปในลักษณะดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลวิจัยจากการสัมภาษณ์ได้ชี้ให้เห็นว่า เครื่องหมายจราจรและสัญญาณไฟจราจรไม่มีความชัดเจน รวมถึงมีการติดตั้งอยู่ในมุมอับที่สังเกตเห็นได้ยาก จึงทำให้ผู้กระทำผิดกฎจราจรไม่ทันสังเกต และฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจรโดยไม่ได้ตั้งใจ

3. ปัจจัยด้านพฤติกรรมการขับขี่

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการขับขี่ พบว่า การไม่เห็นเจ้าพนักงานตำรวจจราจร เมาสุรา ไม่เคารพกฎจราจร การไม่ชำนาญเส้นทาง ความรีบร้อน ไม่มีเจตนาหรือเพราะความไม่รู้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎจราจร แต่ที่ผลการวิจัยยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่กระทำผิดกฎจราจรโดยไม่เห็นเจ้าพนักงานตำรวจจราจรอยู่ในระดับสูงเช่นกัน แต่จากข้อมูลที่ศึกษาเป็นที่น่าสังเกตว่าที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นไปได้ว่า เกิดจากการไม่สอดคล้องของใช้สัญญาณไฟจราจรและเครื่องหมายจราจรกับปริมาณรถในแต่ละทางร่วมทางแยกที่ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรกริช ดิษยนันท์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการควบคุมการจราจรด้วยระบบคอมพิวเตอร์

พบว่าสำหรับปัญหาอุปสรรคในการใช้สัญญาณไฟไม่สอดคล้องกับปริมาณรถในแต่ละทางแยก ทำให้รถค้างบนผิวจราจรอย่างมากในเวลาที่การจราจรหนาแน่นในช่วงเช้าและเย็น นอกจากนี้การปล่อยรถแต่ละทางแยกไม่มีสัมพันธ์กัน ทำให้รถติดขัด ผู้ขับขี่ต้องอาศัยความรวดเร็วเร่งด่วนเพื่อผ่านทางแยกเป็นสาเหตุทำให้ผู้ใช้รถใช้ถนน ฝ่าฝืนกฎจราจร

4. ลักษณะการกระทำผิดกฎจราจร

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่กระทำผิดกฎจราจรส่วนใหญ่จะฝ่าฝืนสัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจรด้วยการขับรถย้อนศร และฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ข้อจำกัดทางกายภาพของเส้นทางการจราจร ความไม่ชัดเจนของป้ายแสดงเครื่องหมายจราจร ผลวิจัยมีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่ผู้กระทำผิดกฎจราจรเรื่องขับรถย้อนศรให้ข้อมูลว่า ปัญหาเกิดจากการที่สัญญาณป้ายแสดงเครื่องหมายจราจรไม่มีความชัดเจน จึงทำให้ผู้กระทำผิดกฎจราจรกระทำความผิดโดยไม่ได้ตั้งใจ นอกจากนี้ผู้กระทำผิดยังยอมรับว่า เพราะต้องการความสะดวก และความรวดเร็วจึงทำให้ฝ่าฝืนกฎจราจรโดยการขับรถย้อนศร สอดคล้องกับแนวคิดของประชา คุณธรรมดี (2552: 34) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้ขับขี่ที่ไม่เคารพกฎจราจร ถือเป็นเรื่องที่มีความเห็นแก่ตัวของผู้ขับขี่ และการย่อหย่อนต่อการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดกฎจราจรให้มากยิ่งขึ้น สำหรับการกระทำผิดกฎจราจรจากการฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจรสะท้อนให้เห็นถึงมูลเหตุที่เกิดในการกระทำผิดกฎจราจร 2 ประเด็นคือ (1) ปัญหาด้านวิศวกรรมจราจรที่ผลวิจัยจากการสัมภาษณ์ได้ชี้ให้เห็นว่า เครื่องหมายสัญญาณไฟจราจรไม่มีความชัดเจน และติดตั้งอยู่ในมุมที่สังเกตเห็นได้ยากไม่ติดตั้งเครื่องหมายให้ทราบก่อนถึงจุดที่มีสัญญาณไฟในลักษณะที่ผู้ขับขี่สามารถเห็นได้ก่อนอย่างชัดเจน จึงทำให้ผู้กระทำผิดกฎจราจรไม่ทันสังเกต และฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจรโดยไม่ได้ตั้งใจ และ (2) ปัญหาด้านพฤติกรรมของผู้กระทำผิดกฎจราจรที่ผลวิจัยจากการสัมภาษณ์ได้ชี้ให้เห็นการขาดความระมัดระวังในการปฏิบัติตามกฎจราจร โดยยอมรับว่ามีความเร่งรีบ และเห็นว่าการไปถึงเป้าหมายทันตามกำหนดมีความสำคัญมากกว่าการรักษาวินัยจราจร

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้กระทำผิดกฎจราจรสามารถปฏิบัติตัวให้ถูกต้องตามวินัยการจราจร เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ทำให้ทราบถึงจุดอ่อนที่ควรกำหนดแนวทางในการส่งเสริมเพื่อให้ผู้กระทำผิดกฎจราจรสามารถปฏิบัติตัวให้ถูกต้องตามวินัยจราจร ซึ่งนำมาสู่การกำหนดนโยบาย ดังนี้

- 1) เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงเหตุผลความจำเป็น และความต้องการของประชาชน

วารสารวิทยบริการ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดอา

ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๖

ดาบตำรวจปัญญา จันทรสุโข

เพื่อปรับปรุงสัญญาณไฟและเครื่องหมายให้มีความชัดเจน

2) ขอสนับสนุนงบประมาณในการติดตั้งป้ายเครื่องหมายจราจรและสัญญาณไฟจราจรให้เห็นอย่างชัดเจน ตลอดจนดำเนินการซ่อมแซม และปรับปรุงแก้ไขในจุดเสี่ยงที่อันตราย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายจราจร

2) ขอความร่วมมือจากสถานศึกษาในการเข้าไปให้ความรู้ด้านการจราจรแก่เด็กนักเรียนให้มีความรู้ในการป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุได้ และให้เกิดความสำนึกในความปลอดภัย พร้อมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปดำเนินการจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านกฎหมายจราจรกับประชาชนในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- จักรกริช ดิษยนันทน์. (2543). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการควบคุมการจราจรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตร
 ธรรมศาสตร์ เชียงใหม่. (2538). อุบัติภัยวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์
 พวงเพ็ญ อ่อนสีบุตร. (2551). อุบัติการณ์และปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุจราจรของ
 ประชากรในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์สาธิตศาสตรมหาบัณฑิต
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
 วิจิตร บุญยะโหดระ. (2536). งานวิจัยพฤติกรรมของผู้ขับขี่รถยนต์. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
 คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ- สกุล ดาบตำรวจปัญญา จันทรสุโข
 วัน เดือน ปีเกิด 22 เมษายน 2511
 สถานที่เกิด เพชรบุรี
 ประวัติการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พ.ศ.2539
 ศิลปศาสตรบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ.2553-2555
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
 ที่อยู่ปัจจุบัน 47/1354 หมู่ 5 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
 การติดต่อ panya juntarasukkho <panya_p00@hotmail.com>
